

TA'LIM JARAYONI VA ULARNING VAZIFALAR

Sotiboldiyev Abduraxmon Yuldashevich

*I.A.Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
Olmaliq filiali "Energetika va mashinasozlik" fakulteti
"Elektr texnikasi va elektr mexanikasi" kafedrasida assistenti*

Annotatsiya

Ushbu maqolada ta'lim jarayonining mohiyati, uning muhim vazifalari va ta'lim tizimining rivojlanishidagi rolini ko'rib chiqamiz. Ta'lim jarayonining samarali bo'lishi uchun zaruriy shart-sharoitlar, pedagogik yondashuvlar va ta'lim usullarining ahamiyati ta'riflanadi. Shuningdek, ta'lim jarayoni davomida o'zaro aloqa, bilim almashinuvi va talabalarning rivojlanishidagi jihatlar ham muhokama qilinadi

Kalit so'zlar ta'lim jarayoni , pedagogika , bilim almashinuvi , o'zaro aloqa , rivojlanish, ta'lim usullari, shart-sharoitlar .

Kirish

Ta'lim jarayoni – bu insonning bilim, ko'nikma va malakalarni egallash jarayoni bo'lib, u o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi o'zaro aloqalar, usullar, materiallar va shart-sharoitlardan iborat. Ta'lim jarayoni faqatgina ma'lumotni o'zlashtirishda emas, balki shaxsiy rivojlanish, madaniyatni o'zlashtirish va jamiyatga xizmat qilishda ham muhim ahamiyatga ega. Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik usullardan foydalanish, o'quv dasturlarining yangilanishi va shart-sharoitlarning yaxshilanishi muhim omil sifatida qaraladi. Ushbu maqolada ta'lim jarayonining vazifalari va uning tasnifi haqida kengroq munozara olib boramiz.

Asosiy vazifalar

1. Bilim berish: Ta'lim jarayonining eng asosiy vazifalaridan biri – talabaga to'g'ri va sifatli bilim berishdir. Bu jarayonda talabalar o'z sohalarida nazariy va amaliy bilimlarni egallashlari uchun kerakli shart-sharoitlar yaratilishi zarur. O'qituvchi o'z bilimini talabalarga yetkazishda zamonaviy pedagogik usullardan foydalanishi va murakkab mavzularni sodda, tushunarli qilib ko'rsatishi lozim. Bilim berish jarayoni o'qituvchilarning malakasi, tajribasi va metodologiyasiga bog'liq bo'lib, zamonaviy pedagogik yondashuvlar ko'pincha interaktiv usullarni o'z ichiga oladi. Bu, talabalarning darslarda faol ishtirok etishga, vazifalarni mustaqil bajarishga, bilimni yanada chuqurroq o'zlashtirishiga va yangiliklarni oson idrok etishlariga yordam beradi. Bilim berish, shuningdek, o'quv jarayonida talabalar

uchun qiziqarli va ko'ngilochar bo'lishi kerak, bu esa ularning motivatsiyasini oshiradi.

2. Ko'nikmalarni rivojlantirish: Ta'lim jarayoni talabalarning ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayon nafaqat dasturiy bilimlarni, balki analitik fikrlash, muammolarni hal qilish, ijodiy yondashuv va jamoada ishlash ko'nikmalarini ham o'z ichiga oladi. Amaliy mashg'ulotlar, laboratoriya ishlari, guruhviy loyihalar va tadbirlar orqali talabalar o'z ko'nikmalarini amalda sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar vositasida ko'nikmalarni rivojlantirish, onlayn platformalarda o'qish va turli xil simulyatsiyalar orqali qo'shimcha o'qitish orqali amalga oshirilishi mumkin. Bu jarayon talabalarni muammolarni hal qilish, tanqidiy fikr yuritish va ijodiy yondashuvga o'rgatadi, shuningdek, ularni zamonaviy ish bozorida muvaffaqiyatli faoliyat yurita olishlari uchun tayyorlaydi.

3. Shaxsni tarbiyalash: Ta'lim shaxsning etika, axloq, madaniyat va insonparvarlik jihatlarini rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. O'quv jarayonida talabalarning shaxsiy fazilatlarini shakllantirish, ularda insoniy qadriyatlarni, mas'uliyatni va o'z-o'zini tarbiyalashni rivojlantirish juda muhimdir. O'qituvchilar va murabbiylar talabalarning axloqiy qadriyatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi, bu esa ularni jamiyatda faol shi'ra ega fuqarolar sifatida rivojlantirishga yordam beradi. Shaxsni tarbiyalash jarayonida talabalar jamoat ishlarida ishtirok etish, ijtimoiy adolatni va fuqarolik javobgarligini anglash, hamda madaniyatlararo munozaralarda oshkoralik va bag'rikenglik ko'nikmalarini rivojlantirishlari kerak.

4. Jamiyatga moslashish: Ta'lim jarayoni talabalarni jamiyat va uning qadriyatlariga moslashtirishga yordam berishga qaratilgan. Bu jarayot orqali talabalar ijtimoiy javobgarlik, fuqarolik pozitsiyasi va jamiyatdagi roli haqida chuqur anglashga ega bo'lishadi. Ta'lim davomida talabalar ijtimoiy muammolarga qiziqish uyg'otishni, madaniyatlararo muloqotni yoki global muammolarga yechimlar topishni o'rganadilar. Bu jarayon talabalarni kross-madaniyatli tushunchalarga, xilma-xil fikr va ta'sirga ochiq bo'lish, shuningdek, jamiyatga ijobiy hissa qo'shishga undaydi. Bu, o'z navbatida, talabalarni faol fuqarolar sifatida jamiyatda muvaffaqiyat bilan o'z o'rnini topishlariga yordam beradi.

5. Innovatsiyalar va yangiliklarga ochiqlik: Zamonaviy ta'lim jarayoni innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashni va yangiliklarga ochiq bo'lishni nazarda tutadi. Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ta'lim jarayonini yangilashga xizmat qiladi. Talabalar internet tarmoqlari, onlayn kurslar, vebinarlar va onlayn resurslar orqali o'qish va o'z bilimlarini kengaytirish imkoniyatiga ega.

Innovatsiyalarga ochiqlik, talabalarni yangi g'oyalar va fikrlarga ergashishga, shuningdek, global o'zgarishlarga moslashtirishga yordam beradi. Ta'lim jarayonida yangiliklarni qo'llash, muammoni hal qilish uchun zamonaviy usullardan foydalanishni, va yangi texnologiyalarni o'zlashtirishni rag'batlantirish muhimdir. Shunday qilib, talabalar butun hayot davomida o'rganish va rivojlanishga intilishlari kerak, bu esa ularni kompetent va zamonaviy ish bozorida talab etiladigan mutaxassislar qilib tayyorlaydi..

Xulosa

Ta'lim jarayoni nafaqat o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi o'zaro aloqalar tarzida, balki jamiyat rivojlanishida ham beqiyos ahamiyatga ega. Ta'limning asosiy vazifalari – bilim berish, ko'nikmalarni rivojlantirish, shaxsni tarbiyalash, jamiyatga moslashish va innovatsiyalarga ochiqlikdir. Ta'lim jarayonining samarali tashkil etilishi, yangi avlodni yetishtirishda va jamiyatning taraqqiyotida muhim omil hisoblanadi. Ta'lim tizimining muvaffaqiyati, pedagogik uslublar, shart-sharoitlar va o'zaro aloqalar sifatida o'zini ko'rsatadi. Mazkur jarayonning rivojlanishi va takomillashuvi kelajak avlodlar uchun bobolarimiz merosini saqlab qolish va ularni yanada rivojlantirishda o'z yordamini beradi.

Adabiyotlar:

1. "Ta'lim to'g'risidagi Qonun". T. 1997
1. R.Mavlonova, O.Turaeva - Pedagogika 2001 yil.
2. Munavvarov A.K. "Pedagogika". T. O'qituvchi. 1996.
3. Ganiyev, Sarvar. "ANALYSIS AND CONSTRUCTION OF DESCRIPTIONS OF PERFORMANCE ADJUSTMENT METHODS OF CENTRIFUGAL FANS." *Modern Scientific Research International Scientific Journal* 2.7 (2024): 130-137.
4. Bobojanov, M. K., et al. "Development of a pole-changing winding for close pole ratio." *AIP Conference Proceedings*. Vol. 3152. No. 1. AIP Publishing, 2024.
5. Amanovich, Rismuxamedov Dauletbek, and Ganiyev Sarvar Tursuboy o'g'li. "HAVONI KONDENSATSIYALASHDA ENERGIYA TEJAMKORLIKKA ERISHISHNING UMUMIY MASALALAR." *Journal of new century innovations* 37.1 (2023): 150-155.
6. Муратов, Гуламжан Гафурович, et al. "Исследование автоматизированной защиты конденсаторных установок." *Научный журнал* 3 (37) (2019): 14-16.

7. Рисмухамедов, Д. А., et al. "РАЗРАБОТКА ПОЛЮСОПЕРЕКЛЮЧАЕМЫХ ОБМОТОК ДЛЯ ДВИГАТЕЛЕЙ ТУРБОМЕХАНИЗМОВ." *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences* 3.10 (2023): 508-514.
8. Yuldoshov, H., et al. "Increasing the efficiency of drilling exploration wells with air bleeding based on the use of recovered heat of the compressor." *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. Vol. 1142. No. 1. IOP Publishing, 2023.
9. Rismukhamedov, Dauletbek, et al. "New pole-changing winding for electric drive of ball mills." *E3S Web of Conferences*. Vol. 384. EDP Sciences, 2023.
10. Tursunboyevich, Sarvar Ganiev, and Abduraxmon Sotiboldiyev Yuldashevich. "YUQORI ENERGETIK SAMARADORLIKKA EGA VENTILYATSIYA TIZIMINI YARATISHNING ZAMONAVIY TENDENTSIYALARI." *Лучшие интеллектуальные исследования* 11.5 (2023): 195-201.
11. Toirov, Olimjon, et al. "Power Losses Of Asynchronous Generators Based On Renewable Energy Sources." *E3S Web of Conferences*. Vol. 434. EDP Sciences, 2023.
12. Сотиболдиев, Абдурахмон Юлдашевич. "ЦЕПИ ОДНОФАЗНОГО ПЕРЕМЕННОГО ТОКА. ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ." *Лучшие интеллектуальные исследования* 1.1 (2024): 42-60.
13. Сотиболдиев, Абдурахмон Юлдашевич. "ЦЕПИ ТРЕХФАЗНОГО ПЕРЕМЕННОГО ТОКА. ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ." *Лучшие интеллектуальные исследования* 1.1 (2024): 32-41.
14. Muminov, Makhmudzhon, et al. "Investigation of automobile generator G-273 A with excitation from photovoltaic converter." *E3S Web of Conferences*. Vol. 563. EDP Sciences, 2024.
15. Yuldashevich, Sotiboldiyev Abduraxmon. "MIKRO GIDROELEKTRSTANSIYALAR RIVOJLANISHIDA JAHON TAJRIBASI." (2023): 208-215.
16. Yuldashevich, Sotiboldiyev Abduraxmon, and Yoldoshev Ozodbek Nodirovich. "SHAMOL ENERGETIKASINING RIVOJLANISH TARIXI." *TADQIQOTLAR* 30.3 (2024): 13-18.

17. Muminov, M. U., et al. "Analysis of the state of the issue and review of the application of renewable energy sources to power excitation systems of synchronous machines." *JOURNAL OF ENGINEERING, MECHANICS AND MODERN ARCHITECTURE* 3.2 (2024): 34-37.
18. Yuldashevich, Abduraxmon Sotiboldiyev. "MIKROGIDROELEKTROSTANSIYA DETALLARI UCHUN MATERIALLAR TANLASH." *Journal of new century innovations* 43.2 (2023): 42-46.
19. Abduraxmon, Abduraxmon, and Ozodbek Yoldoshev. "QUYOSH BATAREYASI YORDAMIDA ISHLAYDIGAN NASOSLARNI AFZALLIK TOMONLARI." *Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi* 3.1 (2024): 101-105.
20. Yuldashevich, Sotiboldiyev Abduraxmon, and Bekmurodov Elmurod Dilmurod o'g'li. "O 'ZBEKISTONDA KICHIK GIDRO ENERGETIK RESURSLARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA IMKONIYATI." *TADQIQOTLAR* 30.3 (2024): 19-25.
21. Yuldashevich, Sotiboldiyev Abduraxmon, Yoldoshev Ozodbek Nodirovich, and Bekmurodov Elmurod Dilmurod o'g'li. "QAYTA TIKLANUVCHAN ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISH TAHLILI." *TADQIQOTLAR* 30.3 (2024): 3-12.
22. Muminov, M. U., A. Yu Sotiboldiyev, and M. M. Gulomaliev. "MIKROGES GIDROAGREGAT MEXANIZMLARINI TADQIQ ETISH." *Евразийский журнал технологий и инноваций* 2.3 (2024): 7-10.
23. Tursunboyevich, Sarvar Ganiev, and Abduraxmon Sotiboldiyev Yuldashevich. "YUQORI ENERGETIK SAMARADORLIKKA EGA VENTILYATSIYA TIZIMINI YARATISHNING ZAMONAVIY TENDENTSIYALARI." *Лучшие интеллектуальные исследования* 11.5 (2023): 195-201.